

DATOS PERSOAIS

APELIDOS E NOME: Álvarez Blanco, Rosario

NACEMENTO: Pontevedra 1952

ESPECIALIZACIÓN: Lingüística e filoloxía galegas. Gramática galega. Variación e cambio lingüísticos. Cartografía lingüística. Edición de textos (galego medio).

FORMACIÓN ACADÉMICA: Licenciada en Filosofía e Letras (Románicas-Español), Univ. de Santiago de Compostela, xuño 1974. Grao de licenciada, USC, xullo 1974. Doutora en Filosofía e Letras (Románicas-Español), Univ. de Santiago de Compostela, febreiro 1980 (*O pronome persoal en galego*, dirixida por Dr. D. Constantino García González, CAT-UN Filoloxía Románica, USC).

CATEGORÍA PROFESIONAL: Catedrática de Universidade (TC), desde o 11 de marzo de 1998.

ENDEREZOS PROFESIONAIS: Instituto da Lingua Galega. Universidade de Santiago de Compostela. Praza da Universidade, 4. 15782-Santiago de Compostela. // Departamento de Filoloxía Galega. Facultade de Filoloxía. Universidade de Santiago de Compostela. Avda. de Castelao, s/n. 15782-Santiago de Compostela.

CARGOS ELECTIVOS: Vicerreitora de Profesorado, USC (xullo 1990-xullo 1994). Directora do Departamento de Filoloxía Galega, USC (novembro 1995–novembro 1999). Directora do Instituto da Lingua Galega, USC (desde xaneiro de 2005).

OUTROS DATOS DE INTERESE: Membro do Plenario do CCG desde febreiro de 2008; membro da Ponencia de Lingua do CCG (desde a súa constitución [3 de novembro de 1994] á actualidade). Membro numerario da Real Academia Galega desde o 6-VI-03 e Directora do seu Seminario de Gramática.

PUBLICACIÓNS OU PARTICIPACIÓNS DESTACADAS: participación a redacción das *Bases* (1976-77) e nas primeiras versións das *Nornnas* (ILG/RAG). Membro do equipo de *Atlas Lingüístico Galego* desde o inicio (1973), Coautora de días gramáticas da lingua galega (Galaxia 1986, con sucesias edicións; Galaxia 2002).

PUBLICACIÓNS NOS 6 ÚLTIMOS ANOS

Rosario Álvarez / Xosé Xove Ferreiro(2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia [758 pp. + índices] [ed. Barcelona: Círculo de Lectores].

Rosario Álvarez (2002): "Topónimos en *-edo / -ido*", en A. I Boullón Agrelo (ed.): *Actas do XX Congreso Internacional de Ciencias Onomásticas. Santiago de Compostela, 20-25 de setembro de 1999*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza / Instituto da Lingua Galega, I, 87-101.

Rosario Álvarez (2002): "*El foy a primeira vez: testemuños antigos de el invariable*", en R. Lorenzo (coord.): *Homenaxe a Fernando R. Tato Plaza*. Santiago de Compostela: USC, 23-36.

Rosario Álvarez / Xosé L. Rodríguez Montederramo (2002): "O *Diálogo de Alberte e Bieito*. Dramaturxia, elites letradas e escrita en galego a fins do século XVI", *BRAG* 363, 241-311.

Rosario Álvarez, Francisco Dubert García, Xulio Sousa Fernández (ed.) (2002): *Dialectoloxía e léxico*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega / Consello da Cultura Galega, 2002 [429 pp.].

Rosario Álvarez (2002): "Viño novo en odres vellos: os nomes do millo", en Álvarez/Dubert/Sousa 2002, 69-94.

Rosario Álvarez (2002): "Gramática contrastiva do portugués e o galego: o diminutivo", en L. Iglesias Rábade et alii (eds): *Studies in contrastive linguistics: proceedings of the 2nd International Contrastive Linguistics Conference (Santiago de Compostela, October, 2001)*. Santiago de Compostela: USC, 91-107.

Rosario Álvarez (2002): "O legado lingüístico de Martín Sarmiento", en *Congreso sobre Frei Martín Sarmiento. Actas das xornadas celebradas en Pontevedra os días 23, 24 e 25 de maio de 2002*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo-Xunta de Galicia, 71-88 [inclúe 2 mapas].

Rosario Álvarez (2003): "Na estrema do galego: a lingua do Bierzo Baixo transmitida por Fernández y Morales", en Fernández Morales, Antonio ([1861] 2003): *Ensayos poéticos en dialecto berciano / por el comandante de infantería e inspector provincial de estadística, D. Antonio Fernández y Morales, con una introducción sobre lenguas, dialectos, subdialectos y jergas en general, y el origen del berciano, lengua y dialectos castellanos y gallegos en particular, por D. Mariano Cubí y Soler, autor de varias obras filológicas, fundador de dos colegios literarios, y propagador de la frenología en España*. Ponferrada: Instituto de Estudios Bercianos, 49-108 [reedición de 1996].

Rosario Álvarez (2003): *Varietade e diversidade da lingua. Algunhas reflexións sobre cambio, variación e galego estándar. Discurso lido o día 6 de xuño de 2003, no acto da súa recepción, pola ilustrísima señora dona Rosario Álvarez Blanco e resposta do excelentísimo señor don Antón Santamarina Fernández*. A Coruña: Real Academia Galega.

Rosario Álvarez / Xosé L. Rodríguez Montederramo (2003): "Escrita poética en galego a fins do século XVI: a «Canción galega en loor de don Diego das Mariñas Parragués»", *BRAG* 364, 249-305 (inclúe facsímile).

Rosario Álvarez (2003): "Enfiando doas. O cultivo escrito do galego nos séculos XVI e XVII", *Galicien Magazin* 14, 2003, 33-39 [Galicien-Zentrum der Universität Trier].

- Constantino García, Antón Santamarina, Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei, Manuel González González *et alii* (2003): *Atlas Lingüístico Galego. Vol. IV: Léxico. Tempo atmosférico e cronolóxico*. Coordinado por Francisco Fernández Rei. A Coruña: Instituto da Lingua Galega / Fundación Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa.
- Rosario Álvarez (2003): “A gramática galega”, en H. Monteagudo & X. M. Bouzada (coords.): *O proceso de normalización do idioma galego (1980-2000). Volume III: Elaboración e difusión da lingua*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 131-163, 455-457.
- Rosario Álvarez (ed.) (2004): *Xaquín Lorenzo, Xocas. Día das Letras Galegas 2004*. Santiago de Compostela: USC, 2004.
- Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei, Antón Santamarina (eds.) (2004): *A lingua galega: historia e actualidade. Actas do I Congreso Internacional. 16-20 de setembro de 1996, Santiago de Compostela*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, 2004. Vol. I (609pp.), II (712 pp.), III (796 pp.) e IV (626pp.).
- Rosario Álvarez, Francisco Cidrás Escáneo, Ernesto González Seoane, Xosé L. Regueira Fernández, Xosé Xove Ferreiro (2004). “Dous proxectos de gramática descritiva”, en Álvarez/Fernández Rei/Santamarina 2004, II, 521-525.
- Rosario Álvarez (2004): “A posición do pronome átono en oracións con infinitivo e xerundio en galego e portugués”, en Álvarez / Fernández Rei /Santamarina 2004, IV, 23-42.
- Rosario Álvarez (2004): “Oficios públicos e labores domésticos: os teceláns e as tecedeiras”, en A. I. Boullón Agrelo (ed.): *Novi te ex nomine. Estudos filolóxicos ofrecidos ao Prof. Dieter Kremer*. A Coruña: Instituto da Lingua Galega / Fundación Pedro Barrié de la Maza, 41-58.
- Rosario Álvarez e Antón Santamarina (eds.) (2004): *(Dis)cursos da escrita. Estudos de filoloxía galega en memoria de Fernando R. Tato Plaza*. A Coruña: ILG / Pedro Barrié de la Maza [770pp.].
- Rosario Álvarez e Xosé Xove (2004): “Achegas para a historia da lingua: Unha carta do século XVIII”, en Álvarez / Santamarina 2004, 35-64.
- Rosario Álvarez / Xosé Xove (2004): “Un testamento do galo de 1786”, en T. Amado Rodríguez et aliae (ed.): *Iucundi acti labores. Estudos en homenaxe a Dulce Estefanía*. Santiago: USC, 501-525.
- Rosario Álvarez (2004): “Gramática”, *Gran Enciclopedia Galega*. Lugo: El Progreso-Diario de Pontevedra/Gran Enciclopedia Gallega-Silverio Cañada Editor, 2004, tomo XXII, 44-50.
- Rosario Álvarez / Henrique Monteagudo (eds.) (2004): *Norma lingüística e variación. Unha perspectiva desde o galego*. Santiago de Compostela: ILG / CCG (436 pp.).
- Rosario Álvarez, Francisco Cidrás, Ernesto González Seoane, Xosé L. Regueira, Xosé Xove (2004): “Entre o uso e a norma. O proxecto de Gramática da Real Academia Galega”, en Álvarez/Monteagudo 2004, 61-68.
- Rosario Álvarez (2004): “A definición dun estándar sintáctico: problemas, cautelas, límites”, en Álvarez / Monteagudo 2004, 359-376.
- Rosario Álvarez (2004): “A variación *nosco : connosco : con nós* en galego medieval”, *Verba* 31, 43-73.
- Rosario Álvarez / Xosé L. Rodríguez Montederramo (2004): “Escrita epistolar en galego: a correspondencia de don Diego Sarmiento de Acuña, I Conde de Gondomar (1567-1626) (I)”, *Boletín da Real Academia Galega* 365, 253-291 (inclúe facsimile).
- Rosario Álvarez (2005): “Morfosintaxe”, *Gran Enciclopedia Galega Silverio Cañada*. Lugo: El Progreso-Diario de Pontevedra/Gran Enciclopedia Gallega-Silverio Cañada Editor, Vol. 30, 217-219.
- Constantino García, Antón Santamarina, Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei, Manuel González González *et alii* (2005): *Atlas Lingüístico Galego. Vol. V: O ser humano (I)*. Coordinado por R. Álvarez, F. X. Dubert García e X. C. Sousa Fernández. A Coruña: ILG / Fundación Pedro Barrié de la Maza.
- Rosario Álvarez / Xosé Luís Rodríguez Montederramo (2005): “Escrita epistolar en galego: a correspondencia de don Diego Sarmiento de Acuña, I Conde de Gondomar (1567-1626) (II)”, *BRAG* 366, 225-303.
- Rosario Álvarez e Xosé Xove (2005): “Alternancia vocálica en verbos do tipo *servir* no galego medieval”, en A. I. Boullón, X. L. Couceiro e F. Fernández Rei: *As tebras alumeadas. Estudos filolóxicos ofrecidos en homenaxe a Ramón Lorenzo*. Santiago de Compostela: USC, 19-40.
- Rosario Álvarez (2006): “Os nomes galegos do *Erythacus rubecula*”, en Mª C. Rolão Bernardo / H. Mateus Montenegro (2006 [2003]): *I Encontro de Estudos Dialectolóxicos. Actas*. Ponta Delgada: Instituto Cultural de Ponta Delgada, 49-72 [contén 5 mapas].
- Rosario Álvarez, Francisco Dubert García, Xulio Sousa Fernández (eds.) (2006): *Lingua e territorio*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega [527 pp.].
- Rosario Álvarez, Francisco Dubert García, Xulio Sousa Fernández (2006): “Aplicación da análise dialectométrica aos datos do *Atlas Lingüístico Galego*”, en Álvarez/Dubert/Sousa 2006, 461-493.
- Rosario Álvarez (2006): “O neutro pronominal: esplendor e decadencia de *elo* en galego”, *Revista Portuguesa de Filologia* XXV, 2003-2006, I 1-36 [Clarinda de Azevedo Maia / Ana Cristina Macário Lopes / Graça Maria Rio-Torto (coord.): *Revista Portuguesa de Filologia. Miscelânea de Estudos In Memoriam José G. Herculano de Carvalho*, 2vol.].

- Rosario Álvarez / Xosé L. Rodríguez Montederramo (2006): “Un prego solto en galego en defensa do liberalismo: «A parola poléteca», de 1822”, *BRAG* 367, 141-193 [contén facsímile].
- Rosario Álvarez (2007): “*Ayroa, Riazón, Lagosteiras, Oiteiro*. Algúns procesos de cambio lingüístico testemuñados en apuntamentos onomásticos de Martín Sarmiento”, en L. Méndez / G. Navaza (2007): *Actas do Congreso Internacional de Onomástica Galega ò Frei Martín Sarmiento*. Santiago de Compostela, 2, 3 e 4 de setembro de 2002. Santiago de Compostela: AGOn, 49-67.
- Rosario Álvarez (2007): “*o*María Mariño. Noiesa do Courel, dinamiteira da fala”, *A Trabe de Ouro* 71, 2007, 441-444.
- Rosario Álvarez (2007): “Variación diatópica no período de emerxencia”, en Ana I. Boullón Agrelo (ed.) (2007): *Na nosa lingoage galega. A emerxencia do galego como lingua escrita na Idade Media*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, 373-397.